

«Åpenheten» fungerer ikke

FORSVARSPOLITIKK
Hedda B. Langemyr

Leder av Stortingets utenriks- og forsvarskomiteé, Anniken Huitfeldt, skriver om åpenhet i utenriks- og forsvarspolitikken i Klassekampen forrige uke (19. januar). Der spør hun om bruken av den utvidete utenriks- og forsvarskomiteen svekker åpenheten i debatten om norske sikkerhetspolitiske veivalg. Huitfeldt forsikrer leseren om at møtene er åsted for grundige drøftelser, til dels tøffe diskusjoner og at lukketheten muliggjør en bredere diskusjon – det er ikke all informasjon som deles i slike sammenhenger som kan nå offentligheten. Derfor er det ikke alltid slik at en åpen debatt i Stortinget er et reelt alternativ til disse møtene.

Det er sant at det finnes informasjon som, om den blottstilles i offentligheten, kan skade nasjonale interesser. Men det er også slik at offentlighetens interesse må hegnes om, og når vi er uenige i Huitfeldt er det fordi vi er uenige i følgende virkelighetsbeskrivelse fra kronikken hennes: «Stortinget har fra første stund vært påpasselig med å hindre at den utvidede komité blir et organ hvor regjeringen kan overholde sin informasjonsplikt overfor Stortinget og samtidig unndra seg debatt om viktige og ofte kontroversielle spørsmål.»

Vi er rett og slett uenige i at dette har skjedd i tilstrekkelig grad – for å ta noen åpenbare eksempler, i forbindelse med beslutningen om å sende spesialstyrker i Syria, i beslutningen om å huse amerikanske marineinfanterister på Værnes og i beslutningen om å sende jagerfly til Libya. Av

LUFT UT! Anniken Huitfeldt minner om at lukkede rom trengs i sikkerhetspolitikken. Vi takker for påminnelsen – men en gang iblant må man åpne et vindu også, skriver Hedda Langemyr.

FOTO: TOM HENNING BRATLIE

disse åpenbare eksemplene er Huitfeldt bare innom Syria-kontingenten, for å forsikre oss om at noe slikt ville være utenkelig uten bred støtte i Stortinget. Men det er ikke bred støtte i Stortinget vi er bekymret for. Den norske utenrikspolitiske konsensusen lever tross alt i beste velgående. Vi bekymrer oss for den reelle muligheten til å drøfte andre veivalg i hvert av disse tilfellene.

Vi får en stortingsmelding om sikkerhetspolitiske veivalg i løpet av våren.

Helst burde alle saker vedrørende norsk krigsdeltakelse opp i et åpent storting.

Forhåpentligvis blir det en anledning til å ha en diskusjon om den nåværende balansen mellom lukkede høringer og åpen diskusjon i Stortinget er riktig. Huitfeldt er inne på det: «Godalutvalgets Afghanistan-utredning anbefaler at den norske

deltakelsen burde vært mer diskutert i offentligheten. Det mener jeg vi må følge opp», skriver hun og legger til at Stortinget og regjeringen deler ansvaret for å forhindre at slike avgjørelser utelukkende skjer i lukkede rom.

Hvilket selvsagt er vel og bra, og bortimot umulig å være uenig i.

Klassekampen 19. januar

Så la oss putte uenigheten i klartekst: Vi i Norges Fredsråd, og andre,

etterlyser mer åpen diskusjon rundt disse temaene fordi vi mener at dagens balanse ikke fungerer. Vi mener at Afghanistan-utredningens kritikk av manglende offentlig diskusjon rundt deltakelsen nettopp ikke blir fulgt opp når vi ser at nye

beslutninger tas med et minimum av åpen diskusjon på forhånd. Helst burde alle saker vedrørende norsk krigsdeltakelse opp i et åpent storting.

Vi mener fremdeles at Libya-intervensjonen fortjener en granskning – og at det bør være en selvfølge i forbindelse med slike utenlandsoperasjoner, snarere enn en ubehagelig uunngåelighet man skyver foran seg.

Når større åpenhet etterlyses, er det ikke fordi det har gått oss og andre i fredsbevegelsen og pressen hus forbi at det er behov for lukkede rom i saker som har med nasjonal interesse å gjøre. Det er fordi vi ikke er tilfredse med hvordan det rommet forvaltes i dag.

Hedda B. Langemyr,
Norges Fredsråd
hedda@norgesfredsråd.no

Kampen fortsetter

KVINNEKAMP
Brit Lien

Stephen J. Walton og undertegnede har ulikt kjønn, men er forhåpentligvis enig om det mest grunnleggende: Likeverd for alle mennesker, mot vold og menneskehandel.

Problemet er at Walton ikke vet hva Julie Bindel mener, ser det ut til i hans spalte 23. januar. At menn som ser ut som menn kan påberope seg erfaring som kvinner er selvmotsigende, men kreves akseptert. Men denne erfaringen må nødvendigvis være noe annet. Kvinners erfaring skal fortsatt ikke kvinner ha enerett til, men bli vurdert, tolket og benektet eller bekreftet av andre for å være gyldig.

Walton ser også ut til å vite hva jeg står for, noe som er godt gjort etter noen få linjer (som i tillegg ble redigert av debattredaktøren) på debattsidene 13. januar. Han er mann, akademiker og har krempluss i Klassekampen for egne meninger.

For min del forventer jeg respekt for min erfaring som kvinne født i 1948 og med tidlig erfaring om at jenter var mindre verd enn gutta. Drap av kvinner er underholdning i krimserier. Pornofiseringen medfører at unge kvinner tror de har et unormalt underliv. Vi har også fått representanter for kles- og moral-«politiet» i Norge, som angriper kvinners rett til eget liv inkludert «æresdrap». Rettssaker viser at vi fortsatt blir utsatt for overgrep når menn skal straffeforfølges for voldtekt og overgrep. Offeret er også i Norge ansett å være (med) skyldig.

Kampen for kvinners rettigheter er grunnlaget for kampen for likeverd og mot undertrykking, og må tas igjen og igjen. Bare kvinner har erfaringen med uønskete svangerskap, blir nektet rett til abort eller tilgang til prevensjon. Enslige forsørgere er som regel kvinner og er ofte blant de fattigste. Kvinners rett til å bestemme over egen kropp er redusert i flere europeiske land inkludert Norge. Om noen tror at det som er oppnådd er hugget i stein er det ren historieløshet.

Menneskefiendtlig politikk som vokser fram medfører at våre døtre, sønner og barnebarn fortsatt må gå i tog mot vold og for likeverd og ytringsfrihet. Kampen for kvinners rettigheter blir aldri utdatert.

Brit Lien,
medlem i Rødt og i Kvinnefronten

Avsluttende replikk til Orning

HISTORIE
Torgrim Titlestad

Professor Hans Jacob Orning unnlater i Klassekampen 19. januar å besvare spørsmål jeg stilte ham. Derimot fyrer han løs med en rekke personlige angrep på undertegnede for å være «uvitenskapelig» og «dypt ureddelig». Jeg beskyldes for å drive «sagagiengivelse som om den var sann.» Han påstår at noen av mine verker «knappt nok viser til tidligere forskning» og at de er langt fra «hva vi (min kursivering) regner som vitenskapelig middelalderhistorie». I tillegg beskyldes jeg

for å la være å drøfte banebrytende studier med andre historikere.

Naturligvis deltar jeg i debatter med en rekke profesjonelle kollegaer i middelalderstudier, noe som har vært dagligdags siden jeg i 2001 begynte som hovedredaktør for oversettelsen av Torfæus' «Historia rerum Norvegiarum». Fra 2012 har jeg hatt rundt meg et team av middelalderspecialister som hovedredaktør for Flatøybok.

Claus Krag og flere andre har jeg samarbeidet med og jeg kjenner selvsagt godt Krag's arbeider, selv om jeg er uenig i hans syn på sagaene. Jeg gjør oppmerksom på at de fleste av mine bøker innehol-

der både litteraturlister og detaljerte, oppdaterte kildehenvisninger. Jeg vil dessuten arrestere Orning i en grov feil: Alle mine bøker om vikingtid er ikke utgitt på Saga Bok, men blant annet i samarbeid med Fagbokforlaget og Spartacus.

Orning ser ut til å mislike at jeg har brukt min erfaring og engasjement til å bygge et aktivt forlagshus som jobber for å spre kunnskap om sagaene. Jeg har samlet over 30 millioner kroner til sagaforskning og -formidling, og sørget for at flere tusen sider fagstoff og kildemateriale nå er tilgjengelig for norske lesere.

Jeg beskriver selvsagt ikke

sagaene som om de generelt er sanne, men behandler dem kildekritisk. Boka om Harald Hårfagre som Orning hisser seg opp over, var en folkelig biografi i samme serie som boken om Håkon den gode av Ornings kollega, professor Jon Vidar Sigurdsson, under min redaksjon.

For at Orning skal vite mer om argumentene og beleggene om Harald Hårfagres diktatoriske/totalitære tendenser, anbefaler jeg Bruce Lincolns bok: «Between History and Myth – Stories of Harald Fairhair and the Founding of the State» (2014).

Torgrim Titlestad,
dr.philos.
torgrim.titlestad@gmail.no